

Prorocy

Przemawiający w imieniu Boga

*Wielokrotnie i wieloma sposobami przemawiał
Bóg dawnymi czasy do ojców przez proroków –
Hebr. 1:1.*

Hebrajski Stary Testament został ułożony przez Żydów w 22 księgi. Te 22 księgi zawierają te same informacje, które obejmuje nasz Stary Testament, zorganizowany w 39 księgach. Główny powód tej różnicy jak chodzi o ilość ksiąg związany jest z tym, że grupa ksiąg, którą dziś nazywamy 12 Prorokami Mniejszych, została zebrana w jednej księdze, zwanej „Dwunastu”. Gdybyśmy dziś przeprowadzili ten sam zabieg, wówczas nasz Stary Testament zostałby zredukowany do 28 ksiąg.

Dodatkowo, trzy zestawy podwójnych ksiąg (pierwsze i drugie Samuela, Królewskie i Kronik) w hebrajskich pismach są objęte pojedynczymi księgami. Ponadto, księga Rut jest dołączona do księgi Sędziów, Treny są połączone z prorocstwem Jeremiasza, a księga Nehemiasza z księgą Ezdrasza (ten szczególny rodzaj połączenia wydaje się prawdopodobny, chociaż istnieją pewne wątpliwości z nim związane. Nowożytny kanon hebrajski jest podzielony na 24 księgi, w którym księga Rut oddzielona jest od Sędziów, zaś Treny stanowią odrębną księgę od prorocstwa Jeremiasza).

Oryginalny podział na 22 księgi ma swój sens. „Nie mamy wśród nas (...) niezliczonej mnogości ksiąg, niezgadujących się ze sobą i sprzecznych (...) ale tylko dwadzieścia dwie księgi, które zawierają zapisy wszystkich minionych czasów; a które są słusznie uważane za boskie” (Józef Flawiusz, Przeciw Apionowi, 1:8). Niektorzy łączą 22 księgi z 22 literami alfabetu hebrajskiego, a także z 22 patriarchami od Adama do Jakuba, ojca Izraela. Psalm 119 jest hołdem dla Słowa Bożego. Jest to psalm w formie akrostychu, podzielony na 22 fragmenty o długości ośmiu wersów każdy. Każdy werset z poszczególnych fragmentów rozpoczyna się od tej samej litery alfabetu hebrajskiego, a litery te prowadzą tekst psalmu kolejno przez cały alfabet hebrajski, od alef do tav. Dodatkowo wskazuje się, że świecznik w Miejsu Świętym zawierał 22 dekoracje, po trzy na sześć ramion oraz cztery na części środkowej, co odpowiadało łącznej liczbie ksiąg kanonu Starego Testamentu (2 Moj. 25:31-35).

Tanach

Te 22 księgi zostały podzielone na trzy główne części: Torę, Proroków i Pisma. Określenia te pochodzą z hebra-

jskich słów Tora, Newiim i Ketuwim. Akronim TNK jest źródłem słowa „Tanach”, za pomocą którego Żydzi określają księgę nazywaną przez nas Starym Testamentem.

Tora zawiera pięć ksiąg Mojżesza. Newiim, albo inaczej Prorocy, obejmuje księgi Jozuego, Sędziów, Samuela, Królów, Izajasza, Jeremiasza, Ezechiela i księgi 12 Proroków Mniejszych. Co ciekawe, na liście tej brakuje księgi Daniela, ponieważ znajduje się ona w Ketuwim, tj. w Pismach. Takie umiejscowienie księgi Daniela jest wbrew naszej intuicji, ponieważ my zaliczamy tę księgę do najważniejszych pism o charakterze proroczym.

Jednak umieszczenie księgi Daniela wśród Pism może stanowić wyjaśnienie dla zgrupowania razem ksiąg 12 Proroków Mniejszych. Najdłuższa z nich, prorocstwo Zachariasza, ma tylko 14 rozdziałów, a zatem jest znacznie krótsza niż księga Izajasza, która liczy sobie 66 rozdziałów, księga Jeremiasza o 52 rozdziałach lub księga Ezechiela o 48 rozdziałach. Tak więc Prorocy Mniejsi to księgi o niewielkich objętościach w stosunku do długości trzech wielkich prorocstw, zaś księga Daniela jest w innym dziale.

Izajasz, Jeremiasz i Ezechiel

Zgodnie z zapisem Izaj. 1:1, prorocstwo to zostało dane w czasach królów judzkich Uzjasza, Jotama, Achaza i Hiskiasza. Prawdopodobnie oznacza to, że Izajasz zaczął prorokować w ostatnich latach rządów Uzjasza, kiedy ten panował niezależnie od rządów swego ojca Amasjasza. Z drugiej strony, musiało to być jeszcze zanim Uzjasz zapadł na trąd, na skutek czego jego syn Jotam przejął sprawowanie funkcji sędziowskich w jego imieniu (2 Król. 15:5).

Uznaje się, że Izajasz żył aż do czasu panowania Manassesza i został zabity przez tego króla. Opis zawarty w liście do Żydów 11:37 („przerzynani piłą”) najprawdopodobniej odnosi się do losu, jaki spotkał tego właśnie proroka. Oznacza to, że Izajasz działał na przestrzeni niemal siedmiu dekad.

Minęło około połowy wieku, kiedy na scenie historii pojawił się Jeremiasz. Bóg powołał go na swego proroka w 13 roku panowania Jozasza (Jer. 1:1-5). Jego służba trwała przez 40 lat, aż do 11 roku Sedekiasza, a następnie była kontynuowana nawet w czasie pobytu proroka w Egipcie, kiedy Sedekiasz stracił tron. Te 40 lat mogą mieć swój odpowiednik w działalności Pastora Russella od roku 1874 do roku 1914; przy czym każdy z tych okresów był zaznaczony charakterystycznymi wydarzeniami roku, z zaznaczonymi wydarzeniami w każdym



ministerstwie stojących równolegle do siebie. To powiązanie jest głębsze niż by się mogło wydawać na pierwszy rzut oka. Jeremiasz miał szczególne posłannictwo dla wiernych, dla odstępców, dla Izraela i dla narodów. Br. Russell kierował swe nauczanie do wybranych, do nominalnego chrześcijaństwa, do Izraela i do narodów. Jeśli wyznaczmy na dowolnym schemacie 7000 lat historii ludzkości, przeznaczając 1000 lat dla Adama i 1000 lat na Tysiąclecie po obu stronach tego schematu, wówczas pozostaną nam pośrodku dwa okresy po 2500 lat każdy. Umieszczenie 40 lat działalności Jeremiasza w pierwszym okresie jest dokładnie równoległe do kolejnych 40 lat, licząc od 1874 do 1914, 2500 lat później. Również daty związane z trzema niewolami w czasach Jeremiasza łączą się z terminami znaczących wydarzeń w czasie żniwa.

Ezechiel był młodszy niż Jeremiasz, ale był mu współczesny. Został uprowadzony do niewoli babilońskiej za czasów Jehojakima, na 10 lat przed upadkiem Sedekiasza. Najprawdopodobniej był on jednym z 3023 Żydów, którzy zostali wówczas uprowadzeni do niewoli (Jer. 52:28). W ostatnich latach działalności Jeremiasza w Jerozolimie, Ezechiel zaczął prorokować wśród ludności żydowskiej znajdującej się w niewoli w Babilonie. Działalność Ezechiela jako proroka trwała co najmniej 22 lata (Ezech. 1:1,2, 29:17).

Zarówno Jeremiasz, jak i Ezechiel byli kapłanami, a tym samym, Lewitami (Jer. 1:1, Ezech. 1:3). Izajasz był synem Amosa (Izaj. 1:1). „Istnieje tradycja talmudyczna, że gdy podane jest imię ojca proroka, to znaczy, że ojciec ten również był prorokiem” (Wikipedia, „Amos”). Istnieje tradycja rabiniczna, że Amos był bratem króla Amasjasza, ojca króla Azariasza (Uzjasza). W tym przypadku Izajasz pochodziłby z pokolenia Judy, jak prorok Daniel (Dan. 1:6).

Dwunastu Proroków Mniejszych

Jak wcześniej wspomniano, określenie 12 „Mniejszych Proroków” ma swoją genezę najprawdopodobniej w objętości spisanych prorocztw ich autorstwa, która nie jest znaczna w porównaniu z obszernymi tekstami Izajasza, Jeremiasza lub Ezechiela. Pierwszych sześciu proroków z tej grupy żyło w czasach imperium asyryjskiego; są to Ozeasz, Joel, Amos, Abdiasz, Jonasz i Micheasz. Kolejnych trzech, a to Nahum, Habakuk i Sofoniasz, prorokowało o Imperium Babilońskim albo w czasie jego istnienia. Ostatnich trzech, to jest – Aggeusz, Zachariasz i Malachiasz, żyło w czasach Imperium Perskiego, a ich prorocztwa dotyczyły odrodzenia Izraela. Tych 12 ksiąg może być trudne do zapamiętania w ich kolejności. Jest pewna metoda, która może pomóc w ich zapamiętaniu, a mianowicie, że środkowymi księgami są prorocztwa Micheasza i Nahuma, tak jak litery M i N są w środku naszego alfabetu.

Ozeasz prorokował w czasie panowania Uzjasza, Jotama, Achaza i Hiskiasza, królów judzkich. Oznacza to, że żył w tych samych czasach co Izajasz. Zgodnie z zapisem Oz. 1:1, prorokował również za dni Jeroboama, syna Joasza, króla izraelskiego. Być może ta wzmianka o królu izraelskim została dodana z tego powodu, że prorocztwo Ozeasza dotyczyło przede wszystkim dziesięciu plemion królestwa Izraela. Nie był to jednak temat wyłączny, ponieważ oba królestwa są opisywane w jego prorocztwach.

Joel wspomina o powtarzających się atakach na Izrael ze strony imperium asyryjskiego. „Co zostało po gąsienicy, pożarła szarańcza, a co zostało po szarańczy, pożarł konik polny, co zaś zostało po koniku polnym, pożarła larwa” (Joel. 1:4). W rozdziale drugim, ostrzega przed zbliżającą się inwazją z północy. Prorocztwo to prawdopodobnie wypełniło się w działalności starożytnego króla Sancheryba. Następnie, mówił on o wołaniu ludzi do Pana, o tym, że Izrael miał być wybawiony, zaś Duch Święty wylany w obfitości. Choć ta zapowiedź miała wypełnić się w Wieku Ewangelii, począwszy od Dnia Pięćdziesiątnicy, to jednak pełna realizacja tych słów nastąpi dopiero w Tysiącleciu, po wybawieniu Izraela od najazdu agresywnego wroga z północy.

Amos był pasterzem w czasach Uzjasza i Jeroboama, w związku z czym jego służba pokrywała się z czasem działalności Izajasza. Być może był on nieco starszy niż Izajasz. Amos mówi o sądzie nad krajami otaczającymi Izrael (rozdziały pierwszy i drugi), a następnie kieruje swe prorocztwo bezpośrednio przeciwko Izraelowi. Warto zauważyć, że wspomina on o ciemnym dniu, w którym „słońce zajdzie w południe, i mrokiem okryje ziemię w biały dzień” (Amos. 8:9). Była to zapowiedź nadchodzącego sądu. Dosłowne wypełnienie się tego prorocztwa nastąpiło w czasie zaćmienia Słońca w 763 roku p.n.e., po którym nastąpił sąd nad dziesięcioma pokoleniami królestwa Izraelskiego, jaki przypadł 40 lat później, w roku 723 p.n.e. Okres ten odpowiada przedziałowi 40 lat jaki rozpoczął się w roku 33 n.e., kiedy to w południe ciemność ogarnęła Jerozolimę zapowiadając sąd nad Izraelem, a zakończył się punktem kulminacyjnym w postaci upadku Masady 40 lat później, w roku 73 n.e.

Prorocztwo Abdiasza obejmuje zaledwie jeden rozdział i zawiera prorocztwo przeciwko Edomowi, który reprezentuje Chrześcijaństwo pod koniec Wielu Ewangelii.

Księga Jonasza jest najbardziej znana ze wszystkich, ponieważ obejmuje barwną historię stanowiącą tło całego prorocztwa. Jonasz został pochłonięty przez dużą rybę, ale ocalał życie, aby wypełnić swą misję. Przez część z trzech dni znajdował się w otchłani morza, tak jak Jezus który przebywał w grobie przez część z trzech dni (wyrażenie „trzy dni i trzy noce” [Jon. 1:17] jest he-



brajskim idiomem, który oznacza trzy kolejne dni, liczone jako dzień i noc. Idiom ten nie jest równoznaczny z tym, że Jonasz przebywał we wnętrzu ryby przez całe trzy dni i całe trzy noce. Podobny zwrot został użyty przez Jezusa do opisanego tego, że miał On przebywać we wnętrzu ziemi przez „trzy dni i trzy noce”, chociaż został wzbudzony „trzeciego dnia” [Mat. 12:40, 16:21]. Jezus użył wyrażenia „trzy dni i trzy noce” tylko w jednym miejscu w Ewangeliach, a mianowicie, gdy porównywał swą zbliżającą się śmierć do doświadczeń Jonasza). Następnie Jonasz uratował asyryjską stolicę Niniwę, tak jak Jezus który zbawił świat. Imię „Jonasza” znaczy „gołąb”, a jego doświadczenia przedstawiają dzieło Ducha Świętego w trzech wiekach – Wieku Żydowskim, Wieku Ewangelii i Wielu Tysiąclecia. Początkowy bunt Jonasza dotyczy Wieku Żydowskiego. Trzy dni spędzone w brzuchu wieloryba dotyczą Wieku Ewangelii, kiedy to Kościół jest rozwijany w sposób nierozpoznawalny dla świata. Ocalenie Niniwy przedstawia Wiek Tysiąclecia, kiedy świat będzie pokutować i zostanie zbawiony.

Micheasz żył w czasach Izajasza. Jego słynne proroctwo o Królestwie Bożym (Mich. 4:1-4) być może zostało zaczerpnięte z wypowiedzi tego drugiego, ponieważ pojawia się ono również w księdze Izajasza 2:2-4. Mich. 5:5 zapowiada wybawienie Judy od inwazji asyryjskiej. Najwyraźniej chodzi tu o najazd Sancheryba, który przeżył również Izajasz (Izaj. 36-38). Opis tej inwazji był obrazem wyzwolenia Izraela od najazdu Goga z północy, który będzie mieć miejsce w naszych czasach. Kiedy Izrael będzie modlił się o wybawienie przez Jahwe, wówczas Bóg wzbudzi siedmiu pasterzy (idiom użyty dla opisanego królów), oraz ośmiu książąt, tj. Kościół wybrany i rozwinięty w ciągu siedmiu okresów oraz Starożytnych Świętych. Wówczas Izrael odniesie niezwykle zwycięstwo (Mich. 5: 6-15).

Upadek Niniwy i powstanie Babilonu

Prorok Nahum przepowiedział upadek Niniwy, stolicy imperium asyryjskiego (Nah. 1:1). Z kolei Habakuk zapowiedział, że niesprawiedliwy Babilon będzie narzędziem karania Izraela, w związku z czym opłakiwał jego stan. Bóg zapewnił go, że Babilon zostanie później osądzony jeszcze bardziej surowo. Sofoniasz prorokował w czasie panowania Jozjasza, tuż przed najazdem Babilończyków. Proroctwa te mają również swe długoterminowe wypełnienie w kontekście upadku dzisiejszych mocarstw, przed ustanowieniem Królestwa Bożego.

Prorocy czasów odrodzenia

Aggeusz i młodszy od niego Zachariasz (Zach. 2:4) żyli w czasach odbudowy Izraela za panowania Cyrusa, Kambysego i Dariusza Hystaspesa, królów imperium perskiego.

Długofalowe znaczenie ich proroctw obejmuje okres rozwoju i kompletowania Kościoła, odrodzenie Izraela w naszych czasach oraz ustanowienie Królestwa. Malachiasz działał w czasach późniejszych o dwa pokolenia, czyli za dni Ezdrasza i Nehemiasza. Jego proroctwo było ostatnim świadectwem zamykającym Stary Testament. Ostatnia uwaga o charakterze historycznym w Starym Testamencie zawarta jest w Neh. 12:22, która sięga do czasów imperium greckiego. Jeśli Ezdrasz był tym, który skompilował kanon Starego Testamentu, to ten zapis w księdze Nehemiasza musiał zostać dodany później.

Samotna działalność

Jezus powiedział w Mat. 5:12: „Radujcie i weselcie się, albowiem zapłata wasza obfita jest w niebie; tak bowiem prześladowali proroków, którzy byli przed wami”. Następnie, dodał: „A tak wystawiacie sobie świadectwo, że jesteście synami tych, którzy mordowali proroków” (Mat. 23:31) oraz „Jeruzalem, Jeruzalem, które zabijasz proroków i kamienujesz tych, którzy do ciebie byli posłani, ileż to razy chciałem zgromadzić dzieci twoje, jak kokosz zgromadza pisklęta swoje pod skrzydła, a nie chcieliście!” (Mat. 23:37). Życie wiernych proroków często było życiem pełnym prześladowań i przeciwności z uwagi na to, że to właśnie prorokom Bóg powierzał misję ogłaszania swych sądów wobec odstępczego narodu.

Św. Jakub nalega, abyśmy brali przykład z życia tych oddanych ludzi z dawnych czasów, z ich postawy wobec doświadczeń i cierpliwości. „Bracia, za przykład cierpienia i cierpliwości bierzcie proroków, którzy przemawiali w imieniu Pańskim” (Jak. 5:10). W dzisiejszych czasach rzadko kiedy spotykamy się z takimi przeciwnościami, jakie spotykały proroków.

Jednak samo stawianie oporu wpływom świata, ciała i przeciwnika, będzie stanowić dla nas wystarczający sprawdzian. Tak jak prorocy byli wierni wobec Boga, tak i my starajmy się pozostać lojalni względem Niego w doświadczeniach, jakie nas spotykają każdego dnia.

Życie składa się głównie z małych doświadczeń. Jeśli cierpliwie przez nie przejdziemy, zbudujemy ten rodzaj charakteru, jaki jest niezbędny do wytrwania w trudniejszych okolicznościach – a takie również się zdarzają.

Niedawno ktoś zapytał: czy Bóg oczekuje wielkiego wysiłku czy też uległego poddania się, spokojnej i wytrwałej pracy? Być może odpowiedź brzmi, że obu tych rzeczy. Większa część życia może upłynąć na spokojnej, cichej działalności. Polegać ona może na udziale w naszych nabożeństwach, regularnym wykonywaniu określonej służby, uczeniu dzieci życia w pobożności i spełnieniu obowiązków rodzinnych. Z drugiej strony, trudne doświadczenia wymagają ciężkiej pracy i wysiłku, niekiedy przez dłuższy czas.



To mogło być również w przypadku proroków. Stawili czoła dynamicznym doświadczeniom, czasami trudnym konfrontacjom, więzieniu, a nawet śmierci. Ale w ich działalności były też spokojne dni, miesiące i lata. W tym czasie również budowali swój charakter. Dzięki temu mogli być przygotowani na trudniejsze chwile.

Starożytni święci zostali opisani przez apostoła Pawła jako „obłok świadków”. Słowo „świadek” użyte w tym przypadku nie oznacza obserwatora, ale raczej tego, który o czymś zaświadcza. Starożytni Święci są „grupą tych, którzy wydają świadectwo”, którzy przemawiają do nas przez swe postępowanie i wierność „aż do śmierci”.

W czasie Królestwie, gdy ta grupa „świadków” obejmie rządy nad światem, zostaną uznani ze względu na swą

wiarę. Świat rozpozna wówczas niezwykle charakter mężczyzn i kobiet, którzy byli tak silni dzięki swej wierze, że nie bali się zmierzyć z władcami swoich czasów. Byli gotowi umrzeć za swoją wiarę. Świat będzie błogosławiony mając do dyspozycji tak wielkich przywódców. Będą oni wzorem dla innych, a ludzie obdarzą ich szacunkiem wiedząc, że ich władza i postępowanie wypływa z czystych pobudek i wiary.

Prorocy, którzy kiedyś zginęli, być może będą zaskoczeni, a z pewnością wdzięczni, gdy uświadomią sobie, że świadectwo ich życia i pracy jako pokornych sług Bożych przetrwało całe wieki, aby motywować ich następców w wierze. Później, w czasie Tysiąclecia, ich dziedzictwo będzie miało jeszcze większy wpływ na miliardy ludzi, aby wielu przywieść do sprawiedliwości (Dan. 12:3).

Rice David (USA)